

Handläggare
Elisabeth Ryde
Telefon: 08-508 35 547
Tinna Nilsson
Telefon: 08-508 35 906

Till
Arbetsmarknadsnämnden
den 30 augusti 2016

Ärende 6

Yttrande över remiss av skrivelse (9/11) om uppdragsutbildning för förskollärare

Arbetsmarknadsförvaltningens förslag till beslut

1. Arbetsmarknadsnämnden hänvisar till arbetsmarknadsförvaltningens tjänsteutlåtande som sitt yttrande över remissen.
2. Arbetsmarknadsnämnden beslutar justera paragrafen omedelbart.

Arjun Bakshi
arbetsmarknadsdirektör

Bengt Jönsson
avdelningschef
Vuxenutbildning Stockholm

Karin Eriksson-Bech
utvecklingschef

Sammanfattning

En skrivelse angående uppdragsutbildning för förskollärare från Lotta Edholm (L) har inkommit till kommunstyrelsen.

Det är antalet minskade utbildningsplatser inom högskolan som föranleder att Lotta Edholm lyfter behovet av att staden anordnar uppdragsutbildning för förskollärare i syfte att trygga framtida behov av utbildad personal. I skrivelsen framgår att staden redan idag gör vissa satsningar för att utbilda fler till yrket men mer behöver göras för att trygga behovet av utbildad personal inom stadens förskolor.

Arbetsmarknadsförvaltningen

Livdjursgatan 4, Johanneshov
Box 10014
121 26 Stockholm-Globen
Telefon 08-508 35 547
Elisabeth.ryde@stockholm.se
www.stockholm.se

Arbetsmarknadsförvaltningen är positiv till de satsningar som görs idag i syfte att utbilda fler till förskollärare. Vidareutbildning av pedagogisk personal sker både inom staden och nationellt och snabbspår finns för nyanlända med pedagogisk utbildning. Genom samarbete med lärosäten och Arbetsförmedlingen kan staden vara en aktiv part i att främja arbetet med dessa satsningar i Stockholm med omnejd.

Förvaltningen har inga invändningar till att närmare utreda förutsättningarna för att genomföra och finansiera en uppdragsutbildning för förskollärare. Dock med ett förbehåll om att endast redan anställd personal ska erbjudas denna möjlighet. En uppdragsutbildning är förknippad med både strikta regler samt ekonomiska åtaganden för deltagare. Studerande i en uppdragsutbildning har inte rätt till studiemedel via CSN.

Ärendet

En skrivelse angående uppdragsutbildning för förskollärare har inkommit från Lotta Edholm (L) till kommunstyrelsen.

I skrivelsen framgår att det råder en stor brist på utbildad pedagogisk personal inom förskolan. Endast en tredjedel av årsarbetarna inom stadens kommunala förskolor har en pedagogisk högskoleexamen. Bristen kan bero på, enligt argumenten i skrivelsen, en rad olika orsaker till exempel för låg lön och att stadens befolkning ökar samt att antalet utbildningsplatser vid landets högskolor har minskat.

Det är just att antalet minskade platser inom högskolan som föranleder att Lotta Edholm lyfter behovet av att staden anordnar uppdragsutbildning för förskollärare i syfte att trygga framtida behov av utbildad personal.

Bakgrund

Nuläge

Idag finns följande utbildningssatsningar inom området.

Snabbspår för förskollärare och lärare

Mot bakgrund av rådande behov av förskollärare och lärare har Arbetsförmedlingen innevarande år, tillsammans med arbetsmarknadensparter – Lärarförbundet, Lärarnas riksförbund, SKL och Almega tjänsteföretagen, beslutat om att införa ett *Snabbspår för förskollärare och lärare*. Syftet är att tillvarata utländska akademikers kompetens och matcha dem mot arbetsgivares behov av personal.

Snabbspåret för förskollärare och lärare innebär att insatser som utbildning i yrkessvenska, praktik, validering, kompletteringsutbildningar och yrkeskompetensbedömning kombineras med målet att deltagare tidigt ska komma ut på förskolor och skolor via praktik och eller anställningar. Arbetet genomförs i samarbete med lärosäten ibland annat Stockholm.

Arbetsförmedlingen erbjuder även i samarbete med Stockholms universitet arbetsmarknadsutbildningen *Korta vägen*. Utbildningen riktar sig till akademiker som har studerat på universitet eller högskola utomlands i tre år eller mer. Korta vägen pågår under 26 veckor där deltagarna deltar i studier, praktik och coachning utifrån deras individuella förutsättningar för att få ett arbete.

Relevanta utbildningar inom staden

Stockholms stad medfinansierar uppdragsutbildning där barnskötare som är anställda inom staden ges möjlighet att vidareutbilda sig till förskollärare. Såsom det framkommer i aktuell skrivelse från Liberalerna erbjuder Stockholms stad sedan flera år tillbaka anställd personal möjlighet att genom uppdragsutbildning vidareutbilda sig till förskollärare eller genom grundutbildning utbilda sig till barnskötare. Antalet deltagare har ökat årligen. Dryga 300 medarbetare inom staden är nu i detta utbildningssystem. Utbildningsnämnden har under 2016 tilldelats extra medel för att fler anställda inom förskolan ska kunna ta del av möjligheten.

Via Stockholms intensivsvenska för akademiker (SIFA) finns även möjlighet för akademiker med validerad högskoleutbildning att snabbt lära sig svenska som är anpassad till det yrkesområde deltagaren är utbildad för. SIFA verkar som en del av det länsövergripande samarbetet med Svenska för yrkesutbildade (SFX).

SIFA:s arbetsätt för att deltagarna ska bli anställningsbara på relevanta tjänster så fort som möjligt är genom yrkesinriktade lektioner, mentorsprogram, fältstudier och studiebesök. För just personer som har en pedagogisk utbildning finns den anpassade inriktningen Svenska för pedagoger (SFP). Efter att deltagarna har avslutat SFP går de vid behov vidare till att läsa kompletterande utbildningar, *Utländska lärares vidareutbildning (ULV)*, vid Stockholms universitet. ULV är en kompletterande utbildning för personer med en utländsk lärar- eller förskolläraryxamen. Syftet är att tillvarata utländska lärares och förskollärares kompetens och ge ökade möjligheter till anställning i svensk skola eller förskola.

Sedan ULV startade har över 1 500 personer erbjudits plats på programmet.

Hur regleras uppdragsutbildning?

Uppdragsutbildning som anordnas av ett universitet eller högskola är en utbildning som bedrivs mot avgift från annan än en fysisk person. D.v.s. en enskild person kan inte köpa en plats på en uppdragsutbildning utan utbildningen ska bekostas av en juridisk person, oftast en kommun, ett landsting eller staten.

I Förordningen (2002:760) om uppdragsutbildning vid universitet och högskolor, framgår aktuella bestämmelser.

Den bärande paragrafen i förordningen är 3 §

”En högskola får bedriva uppdragsutbildning bara om den knyter an till sådan högskoleutbildning på grundnivå eller avancerad nivå som högskolan har examensrätt för.

Om uppdragsgivaren är svenska staten, en svensk kommunal myndighet, ett svenskt landsting eller en motsvarande offentlig uppdragsgivare från ett annat land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) gäller utöver första stycket att uppdraget ska avse

- 1. personalutbildning, eller*
- 2. utbildning som behövs av arbetsmarknadsskäl eller av biståndspolitiska skäl.*

Trots det som anges i andra stycket 1 får uppdraget avse utbildning av personer som inte är anställda hos uppdragsgivaren, om utbildningen enligt beslut av regeringen ska ges på uppdrag av svenska staten för en bestämd kategori av personer.

När det inte är fråga om en offentlig uppdragsgivare gäller i stället utöver första stycket att uppdraget ska avse personalutbildning som är ägnad att få betydelse för deltagarnas arbete åt uppdragsgivaren. Förordning (2010:1779)”.

Enligt gällande lagar och styrdokument kan alltså en kommun kan vara beställare av en uppdragsutbildning på högskolenivå, dock måste Universitetskanslerämbetet underrättas om en uppdragsutbildning ska bedrivas som omfattar mer än 60 högskolepoäng vilket blir aktuellt i detta fall.

När det gäller just personalutbildning, d.v.s. utbildning till redan anställd personal finns i gällande förordning ett undantag som avser att uppdragsutbildning får och kan ges även till personer som inte är

anställda hos uppdragsgivaren. Dock måste erforderliga beslut fattas av regeringen.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom Vuxenutbildning Stockholm i samverkan med utvecklings- och utredningsstaben.

Arbetsmarknadsförvaltningens synpunkter

Förvaltningen tar i detta svar inte upp de olika orsakerna till den brist på utbildade förskollärare som idag råder inom Stockholms stads kommunala förskolor utan fokuserar svaret på behovet av utbildning för målgruppen.

Behov av utbildningssatsningar

Utifrån rådande situation ser förvaltningen positivt på de satsningar som görs inom staden genom pågående uppdragsutbildning för barnskötare till förskollärare och genom SIFA med dess specialinriktade snabbspår för pedagoger. Dessutom är det mycket positivt med det nationella snabbspår och de insatser för nyanlända med pedagogisk examen som nu har börjat genomföras. I arbetet med att främja utveckling av de nationella satsningarna ser förvaltningen staden som en naturlig samarbetspart. Dessa satsningar torde bidra till att förskolorna får större möjlighet att på sikt rekrytera utbildad behörig pedagogisk personal. Men troligen är detta inte tillräckliga insatser för att få behörig personal på alla förskolor i kommunal regi.

Förvaltningen är av uppfattningen att de uppdragsutbildningar till förskollärare och barnskötare som staden genom utbildningsförvaltningen sedan flera år erbjudits till personal inom förskolan har varit framgångsrika och stödjer fortsatt satsning.

Uppdragsutbildningens särart

Förvaltningen berör här kortfattat de utmaningar som en uppdragsutbildning för med sig.

Enligt styrdokumentet kan urvalskretsen/målgruppen vidgas till att även omfatta icke anställd personal då bristen av förskollärare torde kunna falla in under att utbildningen behövs på grund av arbetsmarknadsskäl. Hinder uppstår då i form av vilka individer ska ges möjlighet att studera på en parallell men likvärdig utbildning som de ordinarie förskollärarytbildningarna vid landets olika lärosäten. Hur ska urvalet ske och hur ska deltagarna försörja sig själva? Hänsyn måste även tas till hur utbildningen i slutänden gynnar stadens förskolor utifrån var vederbörande väljer att arbeta.

En viktig noterbar aspekt som ska beaktas är att studiemedel för en uppdragsutbildning inte får ges via CSN vilket innebär att presumtiva elever inte har en försörjning under sin studietid.

En annan viktig aspekt är även att deltagarna ska ha den särskilda behörighet som krävs för att kunna antas till högskolestudier.

Om utbildningen däremot enbart ges till redan anställd personal, personalutbildning, inom förskolan så uppstår ett antal utmaningar. Dels ska behörighetskraven uppfyllas, dels ska deltagarna ges de rätta förutsättningarna till att kunna möjliggöra och genomföra aktuell utbildning. Vikarier ska anställas inom förskolorna samtidigt som hela eller del av lön ska utbetalas under tjänstledigheten. Antas kan att många av stadens barnskötare som idag har tillsvidare tjänster inom förskolan har mycket erfarenhet och tillägnad kunskap som kan valideras och därmed korta utbildningstiden. Till dessa kostnader tillkommer utbildningskostnaderna till ett lärosäte för genomförandet av uppdragsutbildningen, en kostnad som normalt uppbärs av staten.

Förvaltningen har inga invändningar till att närmare utreda förutsättningarna för att genomföra och finansiera en uppdragsutbildning för förskollärare. Dock med ett förbehåll att endast redan anställd personal ska erbjudas denna möjlighet.

Bilaga

1. Skrivelse (9/11) från Lotta Edholm (L) om uppdragsutbildning för förskollärare